

SPOMINSKI UTRINKI

(Ob smrti prof.dr. Milovana Gavazzija)

S profesorjem Gavazzijem sem se, kot kaže, prvič osebno srečal na šestem posvetovanju jugoslovanskih etnologov, ki je bilo jeseni 1963. leta v Budvi. Bil sem debitant na tovrstnih prireditvah. Poglavitna tema posvetovanja je bilo vprašanje mesta etnologije v okviru družbenih ved, za katero sem pripravil prispevek Etnologija-historiografija-sociologija. Ambiciozno. Referiral sem (po programu) za profesorjema Radomirom Lukićem in Rudijem Supkom. Razprave za prebranimi referati se je udeležil tudi dotedanji in ponovno izvoljeni predsednik Etnološkega društva Jugoslavije profesor Gavazzi. Bil je kritičen: v spominu mi je ostala ugotovitev, da je bilo v nekaterih referatih preveč "prepričavanja iz šolske klupe". Spričo eminentnosti omenjenih in še nekaterih drugih referentov sem nakazane kritične misli pač prevzel nase. Rahlo užaljen. Srečanje, ki ni moglo biti obetavno.

Ne spomnim se kdaj in zakaj sva s profesorjem Gavazzijem sama pešačila z Gornjega grada v novo poslopje zagrebške filozofske fakultete. Vem le, da sem imel obrambo doktorske disertacije o ljubljanski Zeleni jami kot etnološkem problemu že za seboj. Spodbujen po okolju na nekaterih delih najine poti, ki je bilo v določenem smislu podobno Zeleni jami, sem spregovoril o tem, kako zanimivo bi bilo te dele Zagreba etnološko preučiti in nato opraviti še primerjavo na primer z ljubljanskimi predmestji. Prav razgovoril sem se. Profesor Gavazzi je sicer poslušal, ni pa nič rekel. Ko se je oglasil, je izbral za temo razgovora čisto nekaj drugega. Srečanje torej, ko sva hodila po Zagrebu drug poleg drugega, najini strokovni interesi pa so se gibali drugi mino drugih. Brez zveze.

Sredi šestdesetih let je profesor Gavazzi na oddelku za etnologijo v Ljubljani predaval neevropsko etnologijo. Prihajal je v rednih časovnih razmikih in je ob teh prilikah v Ljubljani tudi prespal. Kot asistent na oddelku sem poskrbel za rezervacijo sobe, tu in tam po potrebi pomagal pri pripravi diapozitivov za predavanja. To je bilo vse. Ne spomnim se nikakršnega načenjanja kakšnih posebnih strokovnih razgovorov ne z moje in ne z njegove strani. Srečanja, ki os bila bolj ali manj formalistična in nič več. Še najbolj živo sva se s profesorjem zapletla v razgovor ob nekem letalskem letu iz Varšave v domovino sredi sedemdesetih let.

Srečanja torej, ki niso segla v globino in bi bržkone ne bila zapisa vredna, če se ne bi leta 1980 na oddelku za etnologijo odločili, da bomo čim bolj odmevno proslavili 40 let etnologije na ljubljanski univerzi. Pri tem pa nam je vsem, ki smo sodelovali pri proslavi, ostal profesor Gavazzi v neizbrisnem spominu.

Omenjeno obletnico smo hoteli v prvi polovici decembra 1980 obeležiti tako, da bi fakulteto, univerzo in javnost opozorili na krivice, ki so bile naši stroki dotlej storjene. Pripravili smo program, ki je trajal ves teden. Med zelo pomembnimi sestavinami naj bi bilo predavanje profesorja Vilka Novaka, dolgoletnega učitelja in predstojnika oddelka, ki je bil tedaj že v pokoju. Vendar je na našo žalost profesor Novak zbolel in je predavanje odpovedal. Toda kolegi se niso dali; kot tedanjemu predstojniku

so mi naložili nalogo, da nemudoma odpotujem v Zagreb in poprosim profesorja Novaka. Z nelagodnimi občutki sem se pojavil naslednje jutro na zagrebškem oddelku za etnologijo. Nisem dolgo čakal. Profesor Gavazzi je prihajal dnevno točno ob določeni uri na oddelek. Ko me je ob snidenju povprašal, kakšne novice prinašam, sem mu brez ovinkov povedal, za kaj gre, v kakšni zadregi smo. "In o čem naj bi govoril?" me je povprašal. Bil sem brez predloga, pa tudi če bi ga imel, bi me profesor verjetno prehitel. "Kaj če bi bili tema predavanja pustertalski Slovenci?" je rekel. Seveda nisem imel pripomb, o vsem sva se takoj dogovorila in v Ljubljano sem se vračal z velikim olajšanjem.

Prof.dr. Milovan Gavazzi po predavanju ob 40-letnici etnologije na ljubljanski univerzi

Profesor Gavazzi je pripotoval v Ljubljano točno po dogovoru, čeprav prehlajen. Prepričan sem, da mnogi od številnih obiskovalcev še pomnijo odlično profesorjevo predavanje v eni od velikih predavalnic filozofske fakultete. Zaradi prehlada ga je nastop dokaj izčrpal, toda odšel je po predavanju z nami na kosilo, se pri tem živahno udeleževal razgovora in pozno popoldne smo ga pospremili na avtobus za Zagreb. Čez dva ali tri dni sem dobil pismo, v katerem mi je profesor med drugim sporočil, da je bil avtobus k sreči dobro ogret in so zavoljo tega težave s prehladom že pred prihodom v Zagreb ponehale. Profesorju je bilo tedaj 85 let.

Slavko Kremenšek